

acceptandum circa ullam rem, vel nunquam, vel raro existimo esse cognitum a veteribus, licet actualem usum paupertatis multi coluerint. Unde si abstrahamus a votis solemnibus hac speciali et legitima solemnitate, fortasse fieri potuit ut aliquis tria vota emiserit priscis illis temporibus; dico tamen de nullo posse cum sufficienti fundamento affirmari, multoque minus de aliqua communitate, et ritu aliquo vivendi pro omnibus hominibus communiter proposito. Unde hic accommodari potest distinctio insinuata a D. Thoma 2. 2, q. 184, art. 4, de statu hominis vel interno vel occulto, et apud Deum, vel de externo, publico, et apud Ecclesiam. Prior potest suo modo consurgere ex votis soli Deo factis, de quibus nos judicare non possumus, et ita neque affirmare simpliciter ab aliquo ante Evangelium fuisse omnia simul facta ut perpetua, et ut per illa se totum Deo consecraret immobiliter, quia hoc scriptum aut traditum non est; nec etiam id possumus constanter negare, quia neque hoc etiam est scriptum, et non fuit impossibile fieri, quanquam præsumptio sit in contrarium, tum propter auctoritatem negativam, tum quia non erant talia vota illis temporibus accommodata, vel propter non usum, vel propter minorem lucem Evangelicæ perfectionis, vel propter temporales promissiones, quæ tunc fiebant, et propter alias similes causas. Posterior autem status præter tria vota apud Deum requirit specialem potestatem in hominibus acceptandi illa nomine Dei, et traditionem quamdam, quæ in statu religioso cum illis conjuncta est, quæ potestas supernaturalis est, et propria legis novæ, nec cum probabili fundamento potest antiquioribus tribui, magis quam potestas ligandi et solvendi, quæ in Evangelio data est. Et per hæc satis responsum est rationibus dubitandi in principio positis.

CAPUT II.

UTRUM RELIGIOSUS STATUS A CHRISTO IPSO FUERIT INSTITUTUS.

1. Mirum est quanto odio ab initio Ecclesiæ religionis status oppugnatus sit; duplices autem fuere religiosorum hostes, alii enim personas, alii statum ipsum insectati sunt; utrumque autem modum homines impii, et præsertim hæretici exercuerunt, ut eleganter prosequitur noster Platus, in proœmio, lib. 4 de Statu Relig. Ut autem Julianum Aposta-

tam, et alios principes hæreticos omittam, qui potentia et vi religiosos vexarunt, quos late refert Jodoc. Coccius, tom. 2 thes., libro quarto de Vita Monastica, art. 2, in principio, Ariani summo odio religiosos persecuti sunt, ut ex Athanasio colligi potest in Apologetico, proxime ante secundam ejus epistolam; et in epist. ad Solit. vit. agent., sub finem; et ex Rufino, lib. 1 Hist., c. 3. Similia de Donatistis refert Augustinus, Enarrat. in Psalm. 132; lib. autem 3 contra Petilian., c. 40, significat non solum contra personas, sed etiam contra statum invectos fuisse. Tempore etiam Chrysostomi multi fuerunt non solum hæretici, sed etiam mali fideles vituperatores vitæ monasticæ, contra quos ille tres libros scripsit. Helvidius et Jovinianus etiam hunc statum oppugnarunt, nec enim potuerunt hostes castitatis et virginitatis esse, quin etiam contra religiosum statum se armaverint. Postea Wiclephus statum hunc a dæmone inventum ausus est dicere, quem errorem damnavit Concilium Constant., sess. 8, et late impugnatur ab Waldensi, tom. 2, a c. 83. Ac tandem novi hæretici illum vehementer insectantur, asserentes rem novam esse, et ab hominibus otiosis inventam calumniantur. Et qui majorem ei auctoritatem tribuunt, post 300 annos Christi dicunt incepisse, ejusque inventorem fuisse Macarium, Antonium, et similes. Et ne hanc etiam antiquitatem nostris religiosis tribuere videantur, dicunt illos nihil habere commune cum illis antiquis monachis, ut Bellar. refert, 2 l. de Monach., c. 5. Tria ergo videnda sunt, Primum, hoc non esse inventum pure humanum, sed ab ipso divino jure ducere originem. Secundum, statum hunc continuam et non interruptam traditionem in Ecclesia servatum fuisse. Tertium, substantia et essentia eundem semper fuisse statum, licet accidentibus et cæremoniis varietatem obtineat.

2. *Primum punctum, et ratio dubitandi an status religiosus sit inventio humana.* — *Primo.* — *Secundo.* — *Tertio.* — Circa primum punctum, ratio dubitandi esse potest, primo, quia nullibi legimus talem institutionem. Secundo, quia nulla ex religionibus, quæ in Ecclesia sunt, vel fuerunt unquam, est a Christo instituta; ergo nec status religiosus secundum se, quia institutio divina debet esse in particularia, sicut statum Episcoporum, vel sacerdotum instituit. Tertio, vel hic status ex natura sua bonus est, et sic non indignum positiva institutione; vel est indifferens, et sic non potuit a Christo institui, maxime cum ex

vi talis institutionis nihil speciale a Christo collatum sit.

3. *Vera resolutio: status religionis quoad substantiam suam a Christo Domino immediate traditus et institutus fuit, ac proinde est de jure divino non præcipiente, sed consulente.* — Pro explicatione advertendum est, aliud esse loqui de statu religioso puro ac nudo, quoad ea quæ illi substantialia sunt, aliud vero esse loqui de illo ut determinato ad certam regulam, seu certum vivendi modum, vel quod perinde est, ut talibus circumstantiis vestitum. Dico ergo primo: status religionis secundum se, et quoad substantiam suam ab ipso Christo Domino immediate traditus et institutus fuit; atque ita dici potest esse de jure divino non præcipiente, sed consulente; hæc est sententia omnium catholicorum recte sentientium, D. Thomæ 2. 2, q. 88, art. 4, ad 3; Palud., in 4, d. 38, q. 1, de fin. 5, circa 3; Wald., tom. 1 de Sacramental., tit. 9, c. 83 et 84, et tom. 3 Doctr. Fid., c. 31 et 32; Clitov., lib. 3 de Votis Monast., cap. 5; Soto, lib. 7 de Justit., q. 5, art. 1, præsertim corol. 6 et 7; Castro, contra hæres., ver. *Votum*; Navarr., comment. 4 de Regular, n. 3, et de Redit. Eccles., monit. 3; Alvar. Pelag., libr. 2 de Planet. Eccles., c. 56, alias 53; Catharin., l. 2 contra Cajet.; Turrian., lib. 5, pro Epist. Pont., c. 2; Bellarm., lib. 2 de Monac., c. 5; Platus, lib. 2 de Bono stat. Relig., c. 20; Valen. 2. 2, disp. 1, q. 4, punct. 1, § 6; et in Controv., tit. de Votis monast., c. 2; Henriquez, lib. 10 de Sacramento Ordin., cap. 4; Albert. Pius, lib. 5 de Monach.; Salmeron, tom. 8, tract. 52, in solutione octavæ objectionis; Vasquez 1. 2, disp. 163, c. 5.

4. *Probatur ex Patribus.* — Eadem veritas sumitur ex antiquis Patribus, qui communiter docent Christianorum vitam et statum in duos ordines Christum distribuisse, unum profitentium communem viam mandatorum, ut sunt conjugati, alium qui profitentur altiorem et Angelicam vitam, id est, religiosam. Notavit hoc Simon Logothetes, antiquus auctor, in Chronic., refertque varios Patres. Potissimum id docuit Basil., serm. 1 Ascetico, de Abdicat. rerum et perfect. spirit., ubi inter alia dixit, per illa verba Matt. 11: *Venite ad me, omnes qui laboratis*, vocare nos Christum ad monachorum vitam. Idem in Regul. fus. disp., Regula 6, duplicem illam vitam expresse distinguit, et de perfecta exponit illud: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum*; et in Constit. monast., cap. 9, dicit religiosam vitam

esse imitationem illius, quam Christus cum suis Apostolis instituit; et cap. 23, loquens de obedientia religiosa: *Hanc (inquit) is, qui secundum Deum vere est monachus, antistiti suo præstet oportet, si quidem, ut jam diximus, Christus discipulos in hoc elegit, qui hoc vitæ institutum æmularentur, ut per eos formam relinqueret eandem secuturae posteritati.* Idem habet, epist. 79 ad Eustath.; Chrysostomus etiam homil. 17 ad Popul., religiosam vitam vocat *philosophiam a Christo introductam*, qui tres etiam libros scripsit contra vituperatores vitæ monasterii. Idem Athanasius, epist. ad Ammon. monachum, tom. 5, qui etiam tom. 4 exhortationem habet ad monachos, ubi inter alia ait: *Illud legis indultum est terminis, hoc gratiæ servatum est incrementis.* Eusebius, lib. 1 de Demonst., c. 8: *In Ecclesia Dei duo modi vivendi instituti sunt*, etc., ubi licet non dicat expresse esse institutos a Christo, tamen ex contextu præcedentium capitum constat hanc esse illius mentem: optime autem in hunc modum definit statum religiosum, dicens: *Alter quidem (scilicet vivendi modus) naturam nostram, et communem hominum vitæ rationem excedens, non nuptias, non sobolem, non substantiam, non opum facultatem requirens, totus autem prorsus a communi et consueta cunctorum hominum vita abhorrens, et solum divino cultui, ei immenso rerum cælestium amori addictus.* Copiose etiam de eadem re scribit Augustinus, epist. 89 ad Hilar., q. 4, ubi ait se Apostolorum exemplo hanc viam secutum fuisse, et alios ad hoc propositum, quantum poterat, fuisse hortatum. Hieronymus, epist. ad Rustic. monach., et sæpe alias, idem sentit; et aperte Origenes, hom. 9 in Josue.

5. *Probatur præcipue ex Evangelio.* — *Instantia solvitur.* — Fundatur autem præcipue hæc veritas in Evangelio, in quo Christus homines ad tria illa consilia, paupertatis, castitatis et obedientiæ exhortatur, et ad vota perpetua de illis facienda, quæ duo in superioribus a nobis ostensa sunt, de illis votis simplicibus in particulari disputando. At vero substantia status religiosi in his tribus votis consistit; ergo hic status ab ipso Christo traditus est. Dices: esto Christus hæc vota consuluerit, non tamen inde fit consuluisse statum religiosum, tum quia potuerunt singula laudari et commendari per sese, non tamen ut componentia unum statum; tum maxime quia status religiosus plus includit quam illa tria vota, nam supra diximus, licet quis illa tria vota simpliciter emittat, non statim esse vere ac

proprie religiosum. Respondeo ad priorem partem, si singula per se laudata et commendata sunt, multo magis necesse est ut omnia tradita sub consilio fuerint, quia illa non se impediunt, sed potius iuvant. Addo Christum Dominum sæpius hoc significasse; cum enim ait, Matth. 19: *Vade, et vende omnia quæ habes, et da pauperibus, ac sequere me*, expresse conjungit paupertatem cum obedientia, et necessario supponit castitatem, quia non posset quis sequi libere Christum obligatus uxori, nec etiam paupertas cum filiorum procreatione, et obligatione, quæ inde nascitur, bene conjungitur, ut supra ostendimus. Et ideo alio loco omnia Christus conjunxit, relinquere *patrem, matrem, uxorem, filios, agros, adhuc autem et animam suam*; et Matth. 16: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me*. Quæ omnia et similia, licet in aliquo sensu possint ad omnes fideles pertinere, et de obligatione præcepti exponi, in præparatione animi pro casu necessitatis, etc., tamen proprie et in rigore intelliguntur de actuali renuntiatione omnium ad Christum perfecte sequendum, ut supra ex sanctis Patribus, et ex ipso textu evangelico ostensum est; ergo satis aperte invitavit nos Christus ad quamdam vivendi rationem et statum, omnem illam abnegationem cum immobilitate et stabilitate includentem.

6. *Secunda assertio: status religionis non est institutus a Christo quoad particularem ejus determinationem ad talem regulam vel circumstantias.* — Unde ad alteram partem respondeo, et dico secundo, Christum Dominum instituisse religiosum statum, quantum ad omnia quæ sunt de substantia talis status, etiamsi non instituerit particularem determinationem ejus ad talem regulam vel circumstantias. Illud vero sufficit ut simpliciter dicatur talem statum instituisse. Hæc ultima pars per se nota est, quia res simpliciter dicitur talis ratione suæ substantiæ et essentiæ, et ideo qui rei substantiam producit, absolute illam producit, etiamsi non conferat accidentaria. Sic etiam dicitur Christus instituisse sacramenta, quia docuit ea quæ sunt de eorum substantia, etsi accidentalia Ecclesiæ commiserit. Prima vero pars declaratur, quia si quid est de substantia hujus status præter tria vota, solum est traditio sui, quam in manibus prælati facit, qui religionem profitetur; at vero hanc etiam Christus consuluit, ut non obscure ex verbis ejus colligitur: *Abneget semetipsum*. Abnegat enim se maxime homo (ut Patres om-

nes exponunt), quando se privat sua propria voluntate et libertate propter Christum, quia hoc est maxime proprium hominis ut sic, et ita hoc significat illud relativum, *semetipsum*; maxime autem se privat homo hac voluntate propria et libertate per illam traditionem; nam, licet per obedientiam etiam id fiat, status autem hujus obedientiæ tunc est perfectus, quando homo non solum promittit, sed etiam donat se, ita ut nec dominium suæ libertatis quodammodo retineat. Verbum etiam illud quod Christus sæpe repetit: *Veni, sequere me*, hoc ipsum consilium continet; non enim solum significat, me sequere, id est, me imitare, sed reipsa me sequere, quocumque ego iero, et voluero, teipsum mihi dando, ut in omnibus ad nutum meum movearis. Deinde usus ipse (qui sicut est optimus legum interpret, ita et consiliorum) ostendit hoc sensu fuisse intellecta Christi verba ab Apostolis, et ad praxim reducta, et ita etiam fuisse in morem Ecclesiæ perpetua traditione introductum, ut sequenti capite constabit. Et ex responsionibus ad rationes dubitandi propositas, magis etiam declarabitur hæc prima pars simul cum secunda, quæ etiam ex se satis clara est, et ex secunda ratione in principio facta, quam jam expendemus.

7. *Respondetur ad rationes in contrarium allatas.* — *Ad primam.* — Ad primam ergo rationem negatur assumptum, satis enim in Evangelio significata est institutio hujus status. Addi etiam potest ex Basil., in Reg. moral., regul. 19, c. 1, et regul. 70, c. 8, et in reg. 1, ex brevioribus, quamvis hoc in particulari Christus non consulisset, eo ipso quod ubique nobis consuluit id, quod est perfectum et melius, et sufficienti ratione constat hunc statum esse meliorem, et perfectiorem, id satis esse ut censeatur a Christo consultum.

8. *Ad secundam.* — In secunda ratione petitur quam religionem Christus instituerit. Cui breviter responderi posset, instituisse omnem quatenus religio est, nullam vero in particulari, nullam, id est, neque hanc, neque illam in particulari, sed religionis statum secundum se, ac immobiliter, ut aiunt dialectici, sicut instituit sacramentum Baptismi, non in particulari hoc vel illud, sed simpliciter Baptismum. Unde aliud est instituire, aliud facere, vel conferre; Christus enim omnia sacramenta instituit, non tamen omnia fecit aut contulit. Unde si neminem ipse suis manibus baptizasset, licet Baptismum instituisset, nullum tamen in particulari fecisset; et de facto prius

forte instituit, postea vero suis manibus sanctissimam matrem, et aliquos ex præcipuis Apostolis baptizavit, ut alibi docui ex Euthymio, et aliis. Instituire ergo solum est designare talis rei substantiam, seu velle ut talis res moralis (sive sit status, sive sacramentum) tali vel tali modo fiat, abstrahendo a particularibus, et ab omnibus etiam accidentibus, si necesse sit; facere vero est exercere, aut a parte rei ponere talem rem, quæ institui dicitur in hoc vel illo individuo. Christus ergo Dominus instituit religionis statum secundum se, prædicando tria consilia, et docendo homines perfectam abnegationem, et sæculi renuntiationem, ut statim in solutione tertiæ rationis magis explicabitur. Atque hoc satis esset ad veritatem propositæ doctrinæ, et solutionem argumenti.

9. *Christus etiam instituit religionem in particulari, ad eam Apostolos congregando.* — *Apostoli vere religiosi fuerunt, et vota emisissent.* — Addo vero insuper etiam fecisse Christum quamdam religionem in particulari, ad eandem quosdam homines congregando, eisque proprium et particularem modum vitæ religiosæ tribuendo. Declaratur, nam Christus Apostolos vocavit ad verum ac proprium religiosum statum assumendum. Hoc ex parte supra ostendimus, quando agentes de tribus votis castitatis, paupertatis et obedientiæ, Apostolos vere ac proprie illa emisisse probavimus. Non enim utrumque illa emisissent, sed ut pertinentia ad statum perfectionis, ut ait D. Thomas 2. 2, q. 88, art. 4, ad 3, id est, ut illum statum continentia, quod etiam sensit q. 186, art. 6, ad 1, dum ait Apostolos secutos fuisse Christum, tanquam immobiliter ei adherentes, et nunquam recessuri, ex Augustino, de Conson. Evang., lib. 2, c. 17, et hoc etiam sensit idem Augustinus, 17 de Civit., c. 4, cum dixit Apostolos hoc magnum votum emisisse, et epist. 89, q. 4, dicens se Apostolorum exemplo hanc perfectionis viam secutum fuisse. Unde in vita ejus, c. 5, refertur Augustinum factum presbyterum monasterium intra Ecclesiam instituisse, et cum Dei servis vivere cœpisse, secundum modum et regulam a sanctis Apostolis institutam; et Chrysost. homil. 17 ad Populum, non solum dicit hanc philosophiam fuisse a Christo prædicatam aut institutam, sed *introductam*, id est, exercitam in aliqua congregatione ab ipso coacta; et homil. 17 in Matth., ad hunc statum exhortans: *Vis, inquit, o monache, esse discipulus meus? Fac tu quod fecit Petrus,*

quod fecit Jacobus et Joannes; et homil. 69 in Matth., dicit monachos imitari Apostolos etiam in habitu; et lib. 4, contra Vituper. vit. monast., circa finem, dicit Apostolos implevisse quæ nunc monachi faciunt. Hinc etiam Bernardus, ad Fratres de Monte Dei, de antiquitate status religiosi loquens, ait: *Res a Deo familiarissime celebrata, et ab ejus discipulis ipso præsentate concupita*. Quæ verba plane indicant Christum usu ipso et exercitio statum hunc cum suis in discipulis coluisse, quod non potuit esse nisi in aliqua particulari religione. Item sentit idem Bernardus, in Apolog. ad Guiliel. Abb., et tract. de Amore Dei, post medium; et plures alios supra retuli. Estque hæc veritas per se maxime credibilis, nam cum vocaret Christus Apostolos, ut eis primitias spiritus communicaret, et ut semen omnis virtutis et perfectionis per eos in universum mundum spargeret, et alioquin Christus ipse omnes ad perfectionem vocaret, dubitari non potest quin suos Apostolos primum vocaverit, et in eo statu, in quo omnibus exemplum ad perfectionem esse possint, constituerit.

10. *Status religiosus ad diversos fines particulares ordinari potest.* — Deinde cum status religiosus ad diversos fines particulares ordinari possit, qui sub illis tribus comprehenduntur, qui sunt aut vita contemplativa, aut activa, aut mixta, Christus specialiter vocavit Apostolos ad hoc tertium genus vitæ in particulari, et non tantum indefinite ad perfectionem; ergo etiam ex fine specialem religionem in eis condidit. Antecedens constat ex modo quo a Christo vocabantur, Matth. 4: *Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum*. Sic etiam Luc. 9, cum vocasset quemdam, dicens: *Sequere me*, et ille petiisset: *Permitte mihi primum ire, et sepelire patrem meum*, ipse respondit: *Sine mortui sepeliant mortuos suos, tu autem vade, et annuncia regnum Dei*; et infra subdit: *Nemo mittens manum ad aratrum, et respiciens retro, aptus est regno Dei*, utique, prædicando; et ideo aliis locis, Marc. 10, et Luc. 18, specialiter promittit singulare præmium dimittentibus omnia, *propter me* (ait) *et propter Evangelium, seu propter regnum Dei*. Vocabat ergo Christus omnes quidem ad perfectionem et statum religiosum, aliquos vero specialiter ad illum statum vitæ religiosæ, quo ad Evangelii prædicationem homines destinarentur et perficerentur; et ita constat finem specialem Apostolicæ religionis fuisse cooperari Christo in salute animarum. Clarum est autem cum

illo conjunctam fuisse præcipuam partem vitæ contemplativæ, sine qua non poterat esse status ille undequaque perfectus, prout esse debuit. Et ideo ipsi Apostoli Actor. 6, dicebant: *Non est æquum nos derelinquere verbum Dei, et ministrare mensis*; et infra: *Nos vero orationi et ministerii verbo instantes erimus*. Ecce præstantissimum finem illius religionis, in qua ex plenitudine contemplationis ad annuntiandum Evangelium Apostoli procedebant. Unde etiam verisimile mihi est, ita suscepisse Apostolos statum illum, ut non solum ex charitate, vel obedientia Dei quasi extrinseca, sed intrinsece ex vi sui status obligati manserint ad munus illud præstandum. Et ideo de Juda dicitur, Act. 1, prævaricatum esse de apostolatu; prævaricari enim proprie est a fide data vel proprio officio deficere, etc. Sic etiam aiebat Paulus, 1 Cor. 9: *Si non evangelizavero, vae mihi est, necessitas enim mihi incumbit*. Sic ergo constat religionem a Christo congregatam fuisse particularem, tum ex fine, tum ex modo obligationis et obedientiæ sub uno pastore Christo, cui omnes se peculiariter dicabant et tradebant ad illud munus. Non fuit autem necesse in illa religione aliquam specialem regulam describi aut statui, quoad alia, quæ sunt secundaria vel cærimonialia in religionibus, quia Christum habebat præsentem, qui erat regula viva sufficiens; post illum autem non poterant esse hujusmodi cærimonias, aut speciali regulæ adstricti, qui per universum mundum spargendi erant; nec etiam illa indigebant, quia erant perfectissimi, et Spiritu Sancto potissimum regendi erant, et ex parte hominum vivus etiam Petri influxus satis illis futurus erat.

11. *An institutio religionis fuerit a Christo per doctrinam tantum, vel etiam per potestatem.* — *Opinio aliquorum est, statum religionis a Christo institutum per solam doctrinam fuisse.* — *Probatur opinio posita.* — In tertia ratione, petitur an institutio religionis fuerit a Christo Domino per doctrinam tantum, vel etiam per potestatem. Per doctrinam tantum esse appello, quando per solam manifestationem absconditæ veritatis, aut per exhortationem ad id quod ex se bonum vel melius erat, ob ignorantiam vero vel negligentiam omittebatur, introduci incipit; sic votum simplex castitatis, verbi gratia, dici potest institutum esse a Christo, non quia ex speciali concessione Christi aliquid de novo acceperit, propter quod amplectendum sit; sed quia specialiter circa perfectionem illius homines illuminavit,

et publice ad illum amplectendum omnes invitavit. Per potestatem autem institui dicitur, cum ex efficacia et concessione instituentis aliquid habet, quod ex se non habebat, et ratione illius incipit esse utile aut honestum. Sic sacramentorum usus est a Christo institutus, quia illis cæimoniis externis aliquid a Christo collatum est, sine quo nec ex se utiles, nec religiosæ essent. Quærimus ergo quo ex his duobus modis status religiosus a Christo institutus dicatur. Videtur enim sola doctrina et prædicatione potuisse a Christo institui, quia nihil est in hoc statu, quod ex se non pertineat ad majorem animi perfectionem, ita ut licet fingamus in Christo nullam fuisse potentiam, sed solum sapientiam et doctrinam, per illam solam posset invitare et provocare homines ad statum religiosum. Atque hanc partem videtur insinuasse Soto, lib. 7 de Justitia, q. 1, art. 1, c. 7, cum inquit abrenuntiationem sæculi, quæ per statum religiosum fit, non modo jure divino existere per Christum constituto, verum ex visceribus naturalis juris depromi. Unde clare sentit Christum in hoc nihil fecisse, sed solum naturale jus declarasse; sic enim concludit: *Atque adeo Christi prædicatione legis naturalis declaratio fuit*. Rationes autem ibi aliquas accumulat non admodum congruentes; ut quod Christus sua prædicatione non mutavit naturam, sed perfecit, et suo exemplo ac vivendi modo id servavit, quod est secundum naturam; hæc (inquam) rationes non concludunt, quia Christus non contra naturam, sed supra naturam nos vivere docuit, atque ita ipse vixit; unde non dubito quin pura naturalis ratio, lumine gratiæ destituta, aut vix, aut nullo modo possit tale vitæ institutum assequi vel probare. Ratio ergo propria est, quia bona consiliorum non ideo talia sunt, quia Christus illa tradidit, sed potius e converso, ideo Christus illa tradidit, quia talia sunt, id est, optima, et aptissima ad perfectionem charitatis obtinendam. Unde quidquid sit de pura natura, tamen de natura illuminata per fidem, non videtur dubium quin potuerit consiliorum honestatem et utilitatem spiritualem cognoscere; inter hæc autem consilia unum est consilium religionis; ergo idem de illo sentiendum est; ergo non fuit necessarium aliter institui a Christo, quam per doctrinam, et approbationem naturalis juris. Atque hoc etiam sentiunt, qui putant statum hunc fuisse in usu ante Christi adventum, licet paucioribus esset cognitum.

12. *Resolutio vera est, hunc statum non so-*

lum doctrina, sed etiam potestate a Christo fuisse institutum. — Hoc vero non obstante, absolute dicendum esse censeo, licet Christus Dominus multa de hoc statu docuerit, quæ ex se talia sunt, nihilominus non sola doctrina, sed potestate aliqua, et facultate Ecclesiæ suæ concessa hunc statum instituisse. Priorem partem probat bene ratio facta, et potest etiam colligi ex ipsa prædicatione Christi et Apostolorum; cum enim persuadent paupertatem aut castitatem, rationibus naturalibus utuntur, quibus ostendant ad spiritualem profectum illam esse utilem; et ideo aiebat Christus, Matt. 19: *Si vis perfectus esse, vade et vende omnia quæ habes, etc.* Sic enim aiebat Paulus, 1 Cor. 7: *Mulier nupta cogitat quo modo placeat viro, virgo autem cogitat quæ Domini sunt*. Posterior pars probatur primo generali ratione, quia alias Christus vere ac proprie non instituisset religiosum statum, ad hoc enim non sufficit sola doctrina. Non enim dicitur Christum instituisse, ut vinculum matrimonii esset indissolubile, eo quod specialiter hoc prædicaverit, et fortasse mundum de hac veritate illuminaverit, quæ Judæis et a fortiori Gentibus antea erat ignota. Nec etiam dicitur instituisse usurarum prohibitionem, quia illam docuit, et sic de aliis. Dicitur autem a Patribus instituisse hunc statum; ergo aliquid ei addidit sua potestate. Secundo, declaratur ratione; nam, licet vota castitatis et paupertatis fortasse ex natura rei fieri possent, ideoque non indigerent nisi promulgatione, votum autem obedientiæ religiosæ cum traditione speciali, quæ ad religiosum statum necessaria est, non potest ex sola rei natura subsistere, sed postulat specialem Dei institutionem, et facultatem aliquam ab ipso datam, et hanc dicimus dedisse Christum. Probatur assumptum, quia, ut supra visum est, hic status non solum promissionem, sed etiam traditionem requirit, quæ fiat homini, ut vicem Dei tenenti, et acceptanti traditionem nomine Dei; hoc autem fieri non potest ex sola rei natura, sed oportet ut Deus ostenderit se velle hunc modum contractus inire cum homine, et quod alicui dederit facultatem, ut suo nomine illum perficere valeat.

13. Quod autem Christus Dominus hoc fecerit, primo colligitur ex verbis quibus ad hunc statum homines vocavit: *Sequere me*, et: *Abneget semetipsum, et sequatur me*. Nam per hæc vocabat homines, ut sese omnino illi traderent in perpetuum obsequium et servitutem, seipsis (ut sic dicam) et suo dominio se spo-

liantes, et in illum transferentes. Quia vero non solum præsentem vocabat, sed omnes, ideo, cum ait, *Sequatur me*, non de se tantum in propria persona loquitur, sed etiam de illis qui illam in terris semper representaturi erant, per potestatem ab ipso datam; ergo per hæc et similia verba significavit Christus, et se cupere ab hominibus hoc genus traditionis, et semper fore paratum ad acceptandum illam per se, vel ministros suos. Tertio denique ob hanc causam, ut statim ostendam, quod in Apostolis incepit, in cæteris imitatoribus perpetua traditione servatum est; et ob eandem rationem ad Ecclesiæ pastores semper pertinet, religiosam traditionem acceptare vel repellere, quod profecto in sola rerum natura fundari non potest. Confirmatur ac declaratur, nam per religionis professionem fit quædam spiritualis desponsatio inter Deum et hominem, ut Sancti loquuntur; ergo ad illam necessarius est utriusque partis consensus; ergo necesse est ut ex parte Dei illum præbeat aliquis, qui ab eo potestatem habeat.

14. *Instantia allata solvitur.* — Dices: etiam voti simplicis obligatio requirit acceptationem Dei, quia nulla promissio obligat, nisi acceptata, et tamen non oportet ut Deus alicui contulerit potestatem acceptandi promissionem sibi factam nomine suo, sed ex eo ipso quod ex se honesta est, intelligitur illi grata et accepta; ergo idem dici poterit de traditione religionis. Respondeo non esse similem rationem, nam per votum simplex, seu privatum et purum, fit obligatio Deo ipsi immediate, et (ut ita dicam) in seipso, quare per se solum intercedit inter Deum et hominem; ideoque non requiritur alius modus acceptationis quam generalis, quo Deus jam declaravit vota sancta sibi esse accepta, et sub obligatione implendi, sive hoc constiterit per Scripturam, seu divinam revelationem, quod est certum, sive etiam constare sufficienter potuerit per solam rationem naturalem, quod est probabile. At vero in religiosa professione obligatur et traditur homo Deo, non immediate in seipso, sed medio aliquo homine per externam traditionem, et donationem irrevocabilem, quam oportet exterius etiam acceptari per Ecclesiam, ut D. Thomas dixit, q. 184, art. 4; hic status est publicus, et in foro Ecclesiæ. Ob hanc ergo causam necessarium fuit publice acceptari per specialem potestatem a Christo datam. Quantum ad hoc igitur institutus est hic status a Christo Domino, non per solam doctrinam, sed per institutionem specialem, et collatio-

nem dictæ potestatis, quam Petro dedisse credendum est. Et per illum communicari aliis, quia ad pastorem potestatem pertinet, et ad eum, qui Vicarius Christi est, et dispensator honorum ejus; atque adeo ad potestatem ligandi et solvendi optime revocari potest.

CAPUT III.

UTRUM STATUS RELIGIOSUS PERPETUA TRADITIONE, ET SINE INTERRUPTIONE, SEMPER IN ECCLESIA DURAVERIT.

1. *Agitur de duratione status religiosi a tempore Christi Domini.* — Omissis hæreticis, de quibus satis in superioribus dictum est, ex Catholicis aliqui censent, statum religiosum non solum a tempore Christi et Apostolorum, sed etiam a tempore Eliæ et Elisei continua traditione usque ad Joannem Baptistam, et deinceps usque ad nos fuisse derivatum, de qua sententia dicam nonnulla infra, originem mendicantium religionum explicando. Nunc eam non improbo, quia falsam esse demonstrare non possum; sed neque eam approbo, sed tanquam incertam relinquo, non solum quia non satis mihi constat qualis fuerit ille status religiosus ante Christi adventum, nec quibus votis fuerit consecratus; sed etiam quia multo magis incerta mihi est continua traditio aut duratio illius status, quia nec de hoc fit mentio in Scriptura; nec in Josepho aliisque antiquis historiographis Judæorum quidquam invenio; nec etiam apparet quomodo temporibus captivitatum populi Israelitici ille status duraverit, aut quomodo post illas excitatus fuerit. Multoque minus verisimile est Joannem Baptistam illum specialem statum professum esse, nisi solum imitatione, quatenus in spiritu Eliæ solitariam et asperriam vitam professus est. Nec etiam ipse Joannes successorem reliquit in suo vitæ instituto, nisi solum quatenus exemplo suo alios potuit ad similem vivendi modum excitare. De illa ergo antiquiori continuatione religiosi status nihil in præsentibus tractamus, sed de illa, quæ fuit ab eo tempore quo Christus veram religionem instituit et condidit.

2. *Communis est Patrum sententia, quod hic status ex tunc perpetuo duraverit.* — Quod ergo hic status ex tunc perpetuo in Ecclesia duraverit, communis est Patrum consensus et traditio, ut constat ex Dionysio, de Ecclesiast. hierar., c. 6, ubi de monachorum institutione epistolam scribit ad Demophilum monachum.

Idem sumitur ex Hieronymo, de Vir. Illustr., in Philipp. et Marco, ubi tempore Marci Evangelistæ refert jam fuisse monasteria in Ægypto et Alexandria, quod etiam refert Eusebius, lib. 2 Histor., c. 16. Ex Tertulliano etiam antiquissimo intelligimus, etiam illis præcis temporibus fuisse sacras et religiosas virgines; de his præcipue agit lib. de Veland. Virgin., quem imitatus est Cyprian., lib. de Habitu Virgin., et in sequentibus plures referemus. Est etiam hæc veritas per se probabilis, supposito fundamento prius posito, quod ipsi Apostoli institutione et vocatione ipsius Christi fuerint veri religiosi effecti; sicut enim est naturæ appetitus generare sibi simile, ita etiam gratiæ, multoque altiori ac perfectiori modo; ergo cum Apostoli erant religiosi, alios etiam religiosos efficere sine dubio desiderabant. Unde etiam Paulus dicebat, 1 Cor. 7: *Volo autem omnes esse sicut meipsum.* Ergo sine dubio multos religiosos effecerunt, quia verbum eorum efficacissimum erat, et non est credibile solum in hoc negotio fuisse otiosum et vacuum rediisse. Confirmatur primo, quia ipsi Apostoli tales erant religiosi, ut ex proprio instituto essent vocati ad juvandos et perficiendos alios; ergo cum a Christo intellexissent hunc statum esse perfectissimum, ad illum sine dubio homines vocabant, et efficaciter trahebant. Denique ex Actis Apostolorum hoc facile intelligitur; nam ibi refertur exemplo Apostolorum fideles habuisse omnia tunc communia, et votum etiam paupertatis emitte solitos fuisse, ut ex c. 4 et 5 constat; in superioribus etiam ostensum est ab ipsis Apostolis incepisse votum virginitatis; ergo, etc.

3. *Variis modis explicatur hæc dimanatio status religiosi ab Apostolis.* — Prima opinio tenet Apostolorum tempore totam Ecclesiam fuisse quasi unam religionem, in qua omnes fideles statum veræ religionis profitebantur. — Hæc vero dimanatio status religiosi ab Apostolis variis modis potest explicari. Primo enim quidam existimant Apostolorum tempore totam Ecclesiam fuisse quasi unam religionem, in qua omnes fideles statum perfectionis ac vere religiosum profitebantur, et ita per aliqua tempora durasse; postea vero, refrigerante charitate, cœpisse introduci in Ecclesiam, ut singuli sua propria haberent, et ita vitam communem mandatorum introductam esse, semper tamen aliquos monasticos, seu religiosos vitam retinuisse; ita sumi potest ex Hieronymo, de Scriptor. Eccles., in Philo.,

ubi sic ait: *Ex quo apparet talem Christo credentium fuisse Ecclesiam, quales nunc monachi esse nituntur;* et infra: *Quales et Lucas refert, primum Hierosolymis fuisse credentes;* et in Marco ait: *Alexandriæ Christum annuntians constituit Ecclesiam tanta doctrina et vitæ continentia, ut omnes sectatores Christi ad exemplum sui cogeret;* et postea refert Philon., referentem tales fuisse Alexandriæ credentes, quales Lucas Hierosolymis fuisse narrat. Eodem fere modo loquitur Isidor., lib. 2 de Eccles. offic., c. 15, et Abbas Piammonius, apud Cassian., collat. 18, c. 5: *Cœnobitarum (inquit) disciplina a tempore Apostolicæ prædicationis sumpsit exordium; nam talis erat Hierosolymis omnis illa credentium multitudo, quæ in Actibus Apostolorum describitur;* et infra: *Talis erat tunc omnis Ecclesia, quales nunc per paucos in cœnobiis invenire difficile est.* Sic etiam Chrysostomus, hom. 11 in Acta, dicit monachos sic vivere, ut olim initio Ecclesiæ vivebant fideles omnes in Hierusalem. Idem habet Bernard., Apolog. ad Guliel. Abb., et sumi potest ex August., Psal. 132, ubi exponens illa verba: *Quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum,* ait primo habitasse in unum illos, qui in primitiva Ecclesia habebant omnia communia, et illos fuisse monachos imitatos. Similia ex Melchiarde Papa refert Burchard., lib. 3 Decret., c. 2, et in tom. 1 Conc., lib. de Quadruplici Synod. Apostol., in fin., significat in dicto loco Actor., congregatum esse Apostolorum concilium, quo statutum est ut omnia essent communia, etc.; et subditur, ex hoc decreto Apostolorum fundatam esse vitam et conversationem omnium religiosorum, vitam Beatorum in patria, ubi omnia sunt communia, imitantium. D. Thomas etiam 2. 2, quæst. 198, art. 7: *A discipulis Christi (ait) omnis religio sumpsit exordium, qui pretia prædiorum,* etc.

4. *Opinio posita expositione indiget.* — Verumtamen hæc aliqua expositione indigent. Et ut ab his ultimis verbis incipiam, non est putandum Apostolos fecisse aliquod decretum, quo fideles omnes obligarent ad renuntian-dum omnibus rebus, et ut nihil proprium haberent, sed omnia communia. Nunquam enim hoc fuit universæ Ecclesiæ in præcepto, sed tantum in consilio, ut in superioribus ostensum est. Neque enim Actor. 4 refertur aliqua congregatio ad doctrinam vel gubernationem ordinata, sed ad orandum. Postea vero non per modum præcepti aut decreti, sed per modum historiæ refertur: *Multitudinis au-*

tem credentium erat cor unum, etc. Unde c. 5 dixit Petrus ad Ananiam: *Nonne manens tibi manebat, et renundatus in tua erat potestate?* significans nullo præcepto obligatum illum fuisse ad paupertatem, priusquam illam voverit, ut Sancti omnes exponunt. Deinde putandum non est fideles omnes, etiam Hierosolymis existentes, eo tempore de quo Lucas loquitur, vere ac proprie fuisse religiosos. Quod prius notavit Dried., lib. 64, de Dogmat., c. 5, p. 5; et Bellar., lib. 2 de Monach., c. 5, et indicavit etiam Cassian., lib. 2 de Inst. renun., c. 5, ubi de Alexandrina Ecclesia loquens, ait: *In primordiis fidei pauci quidem, sed probatissimi monachorum nomine censebantur, qui ab Evangelista Marco, qui primum Alexandrinæ Ecclesiæ præfuit, normam susceperunt vivendi.* Et subdit: *Non solum illa magna retinebat, quæ primitus Ecclesiam, vel credentium turbas in Actibus Apostolorum legimus celebrasse, verum etiam his nullo sublimiora cumulaverant.* Itaque cum vita religiosa videtur omnibus fidelibus, totique Ecclesiæ, quæ Apostolorum initio fuit Hierosolymis, tribui, non oportet intelligi de statu religioso quoad omnia illa, quæ de essentia hujus status sunt, et quæ nunc a monachis servantur. Nam clarum est non omnes fideles professos fuisse castitatem, aut matrimonio vel uxoris abstinentiam; de voto etiam speciali obedientiæ nulla est mentio nec verisimilitudo. Solum ergo quoad ea quæ in Actibus expresse narrantur, id intelligendum est, quia in eis cor unum et anima una, et habebant omnia communia, quæ dividebantur prout unicuique opus erat; quam vitam monachi imitati fuisse dicuntur, non quia illa tantum amplexi sunt, sed quia omnia illa ad perfectionem pertinentia sunt amplexi, addentes plura alia, quæ ad statum religiosum spectant, ut dixit Cassianus. Adde præterea fortasse non omnes fideles etiam illo tempore modum illum paupertatis amplexos fuisse, quod Bellarm. supra expresse docet, et insinuat Actor. 5 in verbis citatis: *Nonne manens tibi manebat,* etc.; et verosimiliter sequitur ex illo principio, quod Apostoli non proponebant illud paupertatis genus, ut necessarium ad salutem, sed exemplo suo illud ostendebant, et tanquam melius consuebant; ergo verisimile est non omnes omnino fideles illam viam amplexos fuisse. Neque obstat quod Lucas generaliter videtur asserere: *Multitudinis credentium erat cor unum, et anima una;* et infra: *Nullus eorum aliquid suum esse*